

ontstaan aan den prachtlievenden Karel III. Het met rondingen in de wanden overgaande plafond is van porselein dat zijn hoogste relief in Japansche figuren heeft; de muren zijn bekleed met wit satijn, waarop in goud en kleur laat-quinze motieven zijn geborduurd.

Niettegenstaande het pompeuze — hoe zelden is het inwendige van paleizen voornaam — is het geheel toch vrij rustig. Alleen een latere hand heeft hier, als in de troonzaal, voor een tapijt gezorgd, dat alles vermoordt. Wat een kleur! De bronzen beelden en empire meubels staan er op te rammelen.

Van empire gesproken, waar hebben de Bonapartes hun sporen in Europa niet nagelaten, ook op kunstgebied! JOZEF bracht hier hiel wat bijeen. Doch daarvoor behoeft men niet naar Spanje te gaan. LODWIK had ook smaak.

Groetend,

t. t.

Den Haag, 30 Mei 1903.

A. SIKKEL.

INGEZONDEN.

VARIOLOIDEN-VARICELLEN.

Bij de zoo nu en dan opduikelends gevallen van pokken(?) moge de volgende historia morbi een plaatsje vinden.

Den 21sten Maart 1900 werd mijn hulp ingeroepen bij een zevenjarig tener meisje L. H. alhier; volgens de ouders was zij eenige dagen onwel, lusteloos en mat geweest; 's morgens bij mijn komst bestonden de klachten in vermoeidheid, ontstemming, pijn in de ledematen en lendenstreek. Verder was het tandvleesch hyperaemisch als ook het slijmvlies der lippen, de keel gevoelig doch niet pijnlijk, de urine hoog rood, temperatuur 38° en 's avonds 39° bij toenemende pijn in de lendenstreek.

De diagnose op influenza stellende schreef ik een potio met salicyl. natr. voor. Den volgenden dag en in toenemende mate in de daarop volgende dagen werden de pijnen zóó hevig, dat het kind luidkeels lag te kermen en zich dag en nacht rusteloos heen en weer wentelde; vooral in de lendenstreek „welke op haar verzoek steeds werd gedrukt en gesteund” was de pijn allerhevigst.

In 1870 en ook vroeger had ik nog al eens kennis gemaakt met pokken en daar de geduchte, aanhoudende lendenpijn mij susj ect voorkwam (de urine was eitwitvrij) begon ik aan die mogelijkheid te denken.

Daartegen echter pleitte de niet buitengewoon hooge temperatuur 39°, ontstentenis eener pokkenepidemie en van besmetting en zeker niet het minst de vaccinatie die een 6-tal jaren vroeger bij haar een uitstekend goed beloop had gehad. Na eenige treurige dagen begon aan den avond van 25 Maart de huid van het aangezicht bont en maculeus te worden later het geheele lichaam, vooral ook het behaarde gedeelte van het hoofd, en den daarop volgenden dag was het kind ontoonbaar en onkenbaar door de aanwezigheid van een 4 à 500-tal groote varicellen nl. heldere licht ingedeukte blaasjes door licht rooden rand omgeven; ook verhemelte, slijmvlies der lippen en conjunctivae waren rijkelijk voorzien, slechts hand-

palmen en voetzolen waren geheel vrij; den dag na de eruptie waren koorts en lendenpijnen verdwenen; binnen de 3 eerstvolgende dagen werden de blaasjes troebel, schrompelig en eindigden hun bestaan door afstooting van een enorm aantal roofjes, korsten en schilfers; kleeding en beddegoed waren als bezaaid, tijdens deze periode absoluut koortsvrij. Gepigmenteerde vlekken kwamen bij dit geval niet voor, wél echter litteekens d. w. z. erwtgrote verdiepingen met effen gladden glinsterenden bodem (geen ronde kuiljes) waarvan er nu na ruim 3 jaren nog een twaalftal te zien zijn. Hoewel vast geloovende aan de onfeilbaar beschuttende kracht der vaccinatie „gedurende een achttal jaren”, werd ik door de angstige, bedriegelijke symptomen der eerste dagen eenigszins kleinmoedig en vaccineerde de leden van het gezin; waren te dier tijde pokken hier te lande epidemisch geweest, dan had ik waarschijnlijk aangifte gedaan, iets wat echter volgens het verder beloop der ziekte overbodig en schadelijk zou zijn geweest. In den loop van bijna een halve eeuw heb ik herhaaldelijk kennis gemaakt met varicellen, maar een vorm in zijn optreden zóó gelijkend op variolae kwam mij nimmer voor.

De Rijp, 30 Mei 1903.

J. VAN DER VLIET.

KINDERPOKKEN OF WATERPOKKEN?

Geachte Redactie!

Naar aanleiding van het veelbesproken ziektegeval van collega VAN PRAAG te Rotterdam, wensch ik het volgende mede te deelen.

Toen, naar ik meen, de pokkenepidemie te Rotterdam pas uitgebroken was (1893), kreeg ik beide kinderen (ruim 3 en ruim 1 jaar oud) van een spoorwegbeambte onder behandeling. Wegens den ernst der verschijnselen en onder den indruk der pas uitgebroken epidemie (ik had toen nog geen echte pokken waargenomen), meende ik met kinderpokken te doen te hebben, raadpleegde een bekend Rotterdamsch huidspecialist, die mij in mijn meening versterkte en gaf beide gevallen aan. Na enkele dagen ernstig ziek geweest te zijn, genazen beide kinderen. Tijdens het verloop begon ik aan mijn diagnose te twijfelen, te meer daar er „Nachschüben” optraden; iets waarop wijlen mijn leermeester Prof. VAN ITERSON steeds als een pathognomonisch teeken wees.

Eenigen tijd later ontmoette ik den Voorzitter der Gezondheids-Commissie die mij ietwat ironisch vroeg of ik wel eens waterpokken gezien had. Ik begreep den wenk, entte, toen beide kinderen flink hersteld waren, het nog niet gevaccineerde jongste kind, en ziedaar: er ontwikkelden zich eenige typische vaccinepuisten! Spoedig leerde ik de echte pokken maar al te goed van nabij kennen, en tevens de heerlijke uitkomsten eener tijdige vaccinatie, scil. herinenting, steeds meer waardeeren. Als typisch staaltje hiervan het volgende: In een drukke buurt waar veel pokken heerschten, entte ik een groot bakkersgezin. Een dochter van 18 jaren was toen reeds hangerig, had wat hoofd- en lende pijn en een weinig temperatuursverhooving. Toch entte ik ook dit meisje. Twee dagen later reeds waren de verschijnselen onmis-